

בסיעתא דשמיא

שיעורים בפרשת השבוע

שנאמר בבית המדרש

בית יהושע

רחוב מנחת יצחק 2

עיה"ק ירושלים תובב"א

ע"י הרה"ג ר' מנשה ישראל
רייזמן שליט"א

יום ה' פרשת פקודי

ל' אדר א' תשע"ו

ניתן לשמוע בקו ישיר: 03-6171105

www.kolhalashon.com

נכתב לפני עריכה

**ניתן להאזין לשיעורים
בקול הלשון**

03-6171105

לשמיעה, צפיה, והורדה,

וכן להורדת הקונטרס

באתר קול הלשון

www.kolhalashon.com

להערות ותיקונים:

tateziser@gmail.com

שיעור יומי ע"י הרה"ג ר' מנשה ישראל רייזמן שליט"א יום חמישי פ' פקודי ל' אדר א' תשע"ו

הנה בראש חודש הקריבו עשרה בהמות לעולות, שבעה כבשים, שני פרים, איל אחד, ושעיר עזים אחד לחטאת לה', ויש לדייק בנוסח התפילה 'מזבח חדש בציון תכין ועולת ראש חודש נעלה עליו ושעירי עזים נעשה ברצון' 'עולת ראש חודש נעלה עליו' הוא לשון יחיד, 'ושעירי עזים' לשון רבים, ואם נאמר שהכוונה לכל הי"ב חרשים, א"כ היה צ"ל 'עולות ראש חודש', ואפ"ל אם מדובר מחודש אחד גם היה צריך שיהיה כתוב 'עולות ר"ח', שהרי יש כמה עולות. כבשים פרים ואיל, וא"כ איך כתב עולת לשון יחיד, ושעירי לשון רבים?

בכל חודש מכפר השעיר על שבט אחד 'מקבעא', ועל שאר שבטים 'מקופיא'

בפסוק 'זאת עולת חודש בחדשו' כתב התרגום: 'דא עלת ריש ירְחָא בְּאַתְחֶתְתִּיתָהּ בְּן לְכָל רִישֵׁי יְרֵחֵי שְׁתָּא', כלומר שאין שום חילוק בהתחדשות החודש בין י"ב חודשי השנה, ובכל אחד מהם אנו מקריבים עולה על התחדשות החודש, בזה אין שום חילוק בין תשרי לטבת לניסן וכו', אמנם זהו לגבי מצות קרבן עולה, היינו ז' כבשים ב' פרים ואיל אחד, משא"כ בשעירי עזים יש חילוק גדול, כמ"ש בטור בשם אהיו רבי יחיאל, שבכל חודש מכפר השעיר לשבט אחד, הן על טומאת מקדש וקדשיו, והן מה שצריך להביא כפרה על מיעוט הירח.

ויש שני מדרגות בכפרה, כפרה שלמה וקבועה, וכפרה צפה ובלתי עיקרית, ובלשון הגמ' בזבחים זה נקרא כפרה מקופיא וכפרה מקיבעא, מקופיא היינו כפרה צפה שאינה קבועה. ולדוגמא כשארם מביא חטאת על חילול שבת בשוגג, הרי הוא מכפר על החילול שבת מקיבעא, ותוך כדי הוא גם מכפר על כל שאר החטאים, הביטול תורה וביטול ק"ש וכו', וכן כשמביא עולה על כפרת עשה, הוא מכפר על זה העשה מקבעא, ועל השאר מקופיא.

והנה כל חודש מכון כנגד שבט אחר, חודש תשרי הוא כנגד שבט אפרים, וחודש ניסן כנגד חודש יהודה, כמו שסידר האריז"ל את החדשים לפי הרגלים, הגם שהקרבן של חודש ניסן שייך לשבט יהודה, והשעיר מכפר עבורו מקבעא, מ"מ הרי הוא מכפר גם על שאר השבטים מקופיא. הכלל שכל אחד מהשבטים יש לו כפרה מיוחדת בכל חודש. כך מבואר בטור בהל' ר"ח.

ועתה יובן שאנו מתפללים 'עולת ראש חודש נעלה עליו' בכלליות, שהוא קרבן אחד גדול כללי, י' כבשים ב' פרים ואיל אחד, אך שעירי עזים הוא לשון מיוחד לכל חודש, כי בכל חודש הוא מכפר בעיקרו על שבט מיוחד.

לעתיד יצמחו בכל חודש פירות מיוחדים, המכוונים כנגד השבט שבזה החודש

ביחזקאל פרק מ"ז מבואר שיצא נחל מבית ה' וירפא את ים הגדול וים המלח, וכל מדבר יהודה יהפך למקום מיושב, ונאמר 'ועל הנחל יעלה על שפתו מזה ומזה כל עץ מאכל, ולא יתום פריז,

ולחודשיו יבכר. ופי' במדרש וכן מובא ברש"י, 'לא כביכורי חודש זה ביכורי חודש זה', שיהיה דבר פלא והפלא, כל חודש יצאו פירות מיוחדים לזה החודש. וכל מה שנעשה בחיצוניות העולם, מזורש בפנימיות. כיון שכל חודש שייך לשבט מיוחד, הרי זה מתבטא גם בפירות המתבכרים בזה החודש.

חודש אדר שני מכפר על כל השבטים מקבעא

ובסידורים כתוב רבכל חודש מכוונים צירוף מיוחד בשם הויה דברוך אתה ה' מקדש ישראל וראש חדשים, ובארר שני מכוונים בכלליות כולם יחד, כל י"ב צירופי הויה ואהי"ה, כי החודש הי"ג כולל כל הי"ב גבולי אלכסון שבי"ב השבטים, וכולם מתאחדים בכפרת השעיר של חודש אדר שני, אם בכל חודש מכפר מקבעא רק על שבט אחד, ועל השאר רק מקופיא, הרי שבחודש אדר שני השעיר מכפר מקבעא על כל השבטים, ומתאחדים כולם לשורש אחד. כמו שה' אחד כך כנסת ישראל אחד, אח"ד בגי' י"ג, אע"פ שאח"כ מתחלקים לי"ב דרכי עבודת ה', אך בסוף השנה מעוברת, הרי הם מתחברים לאחד.

שמעתי מרבי יעקב שייף נכדו של הנועם אלימלך זי"ע, כשנבא חשבון י"ב פעמים הויה וי"ב פעמים אהיה, עולה בגימ' 'אדר שני'. וזה מכוון לכוונת כל הצירופים בזה החודש.

ובקדושת לוי מבואר שחודש אדר כנגד יוסף, ומתחלקים לפעמים למנשה ואפרים, אך האריז"ל כ' רחודש אדר הוא נפתלי, וא"כ אדר שני הוא כנגד כל השבטים, או כנגד חודש לוי שהוא נשמה כוללת לכל ישראל. יתן לנו השי"ת חודש מלא אורה ושמחה.

מעשים נפלאים בבחם של צדיקי אמת מול שרי אומות העולם

היום היארציית של רבי אהרן מרקוס, חסיד מובהק של התפארת שלמה, וכתב בספרו קסת הסופר [על ג' פרשיות בראשית נח לך לך] על הפסוק 'ומלכי צדק מלך שלם', שהארם מחויב להאמין שהשי"ת משרה שכירתו על הצדיקים שבכל דור, וכמו שאמר המלאך המגיד לבית יוסף שהקב"ה יעשה מופתים על ידו, לגלות שיש אלקים בישראל, ומי שאינו מאמין בצדיקי אמת, אפי' שהוא למדן גדול ויודע ש"ס הרי הוא חמור נושא ספרים ות"ח שאין בו רעת, כך כתב בחריפות חסידית.

ומביא שם ששמע מאיש נאמן שבשנת תרכ"ד כשהיתה מלחמה בדנמרק, נכנס הלאמז'ער רב לבקר אצל החידושי הרי"ם, ויצא מתדרו בפנים מולהבות עד רלא ידע כלל שהוא נמצא בעוה"ז, ושאל אותו היהודי מה ההתפעלות שלכם, מה אמר לכם הרבי? וענה לו הלאמז'ער רב, אני בא מליטא לא חינוכו אותנו כ"כ על אמונת צדיקים והפלגת מעלתם בקודש, והנה נכנסתי אל הקודש פנימה, וסיפר לי החידושי הרי"ם שהוא למד תורה אצל המגיד מקאזניץ, ופעם אחת היה אצל רבו בראש חודש ניסן כשהיה בן י"ז שנה, ואמר לו רבו, היום ראש השנה למלכים, שכל שרי האומות למעלה בשמים באים לדין, וכולם היו אצלי היום כאן, חוץ מהשר של מלך פרס, שהוא הגיע עד לפתח ביתי ולא הכנסתי אותו לביתי, כי הוא רשע יותר מכולם. כך שמע החידושי הרי"ם מפה קרשו של המגיד מקאזניץ.

ואמר שאז הבין מהו צדיק, אין הצדיק כפול פי עשרה מיהודי פשוט, אלא ענין אחר לגמרי. לא מחשבותיו מחשבותינו, ולא דרכינו דרכיו.

בשנת תרכ"ח סיפר לו [לרבי אהרן מרקוס] הגבאי של הרבי רבי הערש מרימנוב זי"ע, שפעם אחת בליל הושענא רבא אמר הרבי רבי הערש 'אני הולך לישון כדי שיהיה לי כח לעבוד את ה' כראוי בהו"ר'. באמצע הלילה נכנס המשמש לחדרו, וראה שרבו רבי הערש מתנענע במטתו ואינו נח, המשמש ניגש אליו לשאול האם הרבי צריך משהו. אמר רבי הערש, 'פלא מה שחלום יכול לדמיין לאדם, כל השבעים שרים באו אלי עכשיו בחלום, כולם עמדו לפני בדרך ארץ, חוץ ממחוצף אחד, אחד השרים שלא עמד בדרך ארץ, תזכיר לי מחר בעת הנענועים, אני אראה לו דרך ארץ...'.

פלא והפלא, פתח בלשון 'מה חלום יכול לדמיין לאדם', וסיים במציאות שיזכיר לו מחר בנענועים. זהו כח הצדיקי אמת.

בבני יששכר מובא שהרי מלובלין ראה את שרי מעלה בראש חודש ניסן, וכל אחד מי"ב ימים ראשונים של ניסן, ראה מה יהיה בחודש הבא.

שם לא קירב אנשים לאמונה הק' כי הגביה את האמונה בה' שהוא 'אל עליון' אך אאע"ה כביכול הוריד את השגחתו למטה ועי"ז עשה נפשות

וביאר רבי אהרן מרקוס שבכל הדורות היו צדיקי אמת, אלא שיש בהם כמה מדרגות. 'מלכי צדק' הוא שם בן נח, והיה מלך בירושלים, אך 'הוא' לא עבר את ה' כאאע"ה, האנשים סביבו לא ידעו מהשי"ת, מדוע? כי הוא היה 'כהן לאל עליון', היה תמיד אומר שהקב"ה גבוה מאד, אל עליון, והבינו האנשים שסביבו שהקב"ה כ"כ גדול, א"כ הוא גבוה למעלה מגבוה, ויצאו משם בהרגשה 'איך הגבוה הזה ישגיח עלינו בפרטיות הרי הוא גבוה ומפלג מאד'. ובוזה נתקלקלו הדורות ברור המבול ודור הפלגה, כי הצדיקים עשו אותו 'אל עליון'.

עד שבא אברהם אבינו ע"ה וגילה דבר חודש, שהשי"ת אינו רק אל עליון, אלא משגיח עלינו בפרטיות, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, עתה אמר 'קונה שמים וארץ', בזמן שם עוד לא הגיע זמן התגלות הזאת, עד שבא אברהם אבינו ע"ה, וגילה שהקב"ה קונה שמים וארץ. לפני כן היו אומרים בקדיש רק 'מ'ן די בשמיא', לא 'ובארעא', אך אאע"ה גילה לא רק שהקב"ה גבוה מאד ואין לנו בו השגה, אלא גם נאמין שבכל תנועה ופרט שיש בעולם, נמצא בו כח עליון, אתפשטותא דאלקותו ית' בכל מחשבה דיבור ומעשה. כששמעו זאת אנשי אאע"ה התחילו להאמין בהשי"ת.

יש צדיקים מתוקים לעצמם כקנה סוכר ואין ממתיקים המרירות, ויש צדיקים הנמסים בקפה וממתיקים את האחרים

ואמר הרה"ק רבי יחזקאל קוזמירר כשחזר מביקור שהיה אצל צדיק קדוש [לא נזכר את שמו, כולם יראים להזכיר שמו] שהוא היה גדול מאד לעצמו, אך בני עירו היו ירודים ונפולים מאד בהשכלה וכפירה, שהחילוק בין הצדיק הזה לשאר הצדיקים. ע"פ משל קנה הסוכר שהוא עצמו מתוק מאד, אך כשמכניסים אותו בכוס קפה מר, אין הקפה נמתק. הצדיקים האחרים הם סוכר שנימסים בתוך הקפה, כמו אברהם אבינו שממתיק הכל סביבו, משא"כ צדיק פלוני, אינו סוכר שנימס בסביבה שלו.... הארמו"רים החסידים היה להם דרך להיות נמס בתוך הסביבה ולקרוב יהודים לאביהם שבשמים, משא"כ הצדיקים שלא המתיקו את סביבם, נשארו קנה

יום חמישי פרשת פקודי ל' אדר א' תשע"ז

סוכר מתוק לעצמם, ולא המתיקו הקפה המר סביבם.

כיון שהרמב"ם צלל להציל הנדחים וכתב המורה נבוכים, לכן לא השיב תשובות לחכמי לונל על קושייתם

עוד כתב שם בקסת הסופר ששמע מרבי שמעון סופר בקראקא, דיבור חריף מאד, ששמע מאביו הגה"ק רבינו משה סופר החת"ס, שפעם אחת הלכו האב ובנו לטייל על נהר הרונו בפרשבורג, והזכיר החת"ס את שבעת השאלות הנודעות ששאלו חכמי לונל מהרמב"ם לאחר שחיבר את הי"ד החזקה ובו הלכות כל התורה כולה, שכתבו לו אגרת עם ז' קושיות ששמע בגמ' לא כדבריו. [לעומת שואלים אחרים ששאלו בדרך אפיקורסות ולא התייחס אליהם, עי' דגמ"א פ' עקב] ולא ידע הרמב"ם מה להשיב. ואבי החת"ס יישב לי את כל ז' הקושיות.

והוסיף החת"ס ואמר, אל תתמה איך לא ידע הרמב"ם את התשובות שאמרת, כי דע לך, שדרכו של הרמב"ם ודרכו של הזה"ק והאריז"ל תואמים זה בזה. כמו שבארץ פרנקפורט נפגשים נהר הריין ונהר המיין, ויש כמה פרסאות במקום שהם נמשכים יחדיו, ושם רואים עדיין שינוי בין המיין והריין, עד שהם מתאחדים ומתערבים לגמרי. זהו החילוק שבין רך הרמב"ם לדרך הקבלה, יש שני נהרות, הרמב"ם ותורת הקבלה, בסוף שניהם נתאחדים לתורת משה שקיבל מהקב"ה.

ואמר החת"ס 'אין ספק אצלי כלל שהרמב"ם כשחיבר ספר היד שרה עליו רוח הקודש' כמו שאמר הר"י בעלי התוס' על הרי"ף שמוכרח שהיה לו רוח הקודש, כי בכח אנושי אי אפשר לחבר חיבור כזה כמו הרי"ף, קל וחומר ספרו המבהיל של הרמב"ם. אלא שאח"כ ראה הרמב"ם שיש כמה נבוכים ברור, וראה לנכון להציל את הנבוכים, והוריד את עצמו למצולות ים להעלות את הנופלים שנפלו ברשת האפיקורסות, ואז נסתלקה הימנו שכינה, ונסתמו ממנו התשובות על השאלות, שידע ברוה"ק בשעה שכתב את היד החזקה.

מבהיל על הרעיון, לשון הרמב"ם הוא רוח הקודש ממש, ומה שאין מיישב את קושיות חכמי לונל, כיון שכתב בינתיים מורה נבוכים, וצלל לנבכי תהומות, וידע הרמב"ם שעי"ז תסתלק ממנו שכינה, אך ירד במסירות נפש להציל הנבוכים מעמקי התהומות. ויתכן שאם היה מקבל האיגרת מחכמי לונל אח"כ, היה יודע מה להשיב להם, אך קיבל אגרתם בשעה שעסק במורה נבוכים, לכן לא ידע להשיבם. כך העיר רבי אהרן מרקוס ששמע מרבי שמעון סופר ששמע מאביו החת"ס.

אח"כ בא רבי יעקב מראדזין וכתב שגם כשכתב המורה נבוכים, שלא היה שם גילוי שכינה בהתגלות, אך בהעלמה היתנה שם שכינה, ורמז לזה שהרי הטעמים שבמורה מתייחדים עם סוד פנימיות המצוות שגילה האריז"ל. וא"כ לא שנסתלקה ממנו שכינה, אלא נסתרה. אך עלינו להזהר מאד מספרי חקירה, להשתרל לחפש גילוי שכינה, ולא להכנס למקום שהשכינה נסתרה.

דברי הרמב"ם ודברי האריז"ל משולבים ומתאחדים לנהר אחד

רבי יעקב מבאר שהמורה נבוכים כתב שטעם הקטורת בביהמ"ק הוא להפיץ ריח טוב

בבהמ"ק כרי לסלק את הריח הרע של הקרבנות. והאריז"ל כתב שבשעת הקרבת הקרבנות באים החיצונים לינוק, ולזאת מקטירים הקטורת להבריה החיצונים. אלא שהרמב"ם דיבר בלשון שמדברים אל הנבוכים, שיהיה ריח טוב, ושם השכינה בהסתרה. והאריז"ל גילה סוד הדבר, ושם השכינה באתגליא.

ובטעם לחם הפנים כתב הרמב"ם במורה נבוכים, על זה איני יודע טעם... והקשה הבית יעקב מראדזין, אם אמר טעם על שאר המצוות כדברי הנבוכים, איך לא מצא טעם ללחם הפנים, וכתב דגם האריז"ל כתב 'גילה לך טעמי דבתריסר טעמי', גם בפנימיות נעלם טעם לחם הפנים, הרי שהפנימיות והחיצוניות אחד.

החת"ס גילה לבנו רבי שמעון סופר בצעירותו פחות מבן עשרים כל סודות המרכבה, כל מה שקיבל מרבו רבי נתן ארלר, גם סוד שם המפורש.

הכלל שאנו צריכים להאמין בצדיקים, לא לחשוב שהם היו קצת יותר ירא שמים ממני, כי הצדיקים שנתקבלו בכלל ישראל, מי שמהרהר אחריהם, כמהרהר אחר השכינה, לית מחשבה תפיסא בהו כלל.

מרבנים בשמחה כיון שהוא ל' יום קודם חנוכת הבית השלישי

ויעש משה ככל אשר צוה ה' אותו בן עשה. כתוב בספר חכמת התורה לרבי שלמה קלוגר שזה היום שעשה משה הקמת המשכן, היה יום ראש חודש ניסן. ושלושים יום קודם לכן התחיל להכין עצמו לכך, ביום ראש חודש אדר, כיון שעשה משה ככל אשר צוה ה' אותו בכל שאר הצידיים, בן עשה, שבהמשך חודש אדר הכין עצמו לעבודת ר"ח ניסן.

וכן מתנבא הנביא יחזקאל בהפטרת שבת החודש שכשה' יעזור במהרה בקרוב נחנך את ביהמ"ק השלישי, 'כה אמר ה' באחר לחודש הראשון' ביום א' ניסן יהיה חנוכת בית המקדש השלישי. וא"כ אנו מכינים עצמינו היום ל' יום קודם א' ניסן לחנך את ביהמ"ק השלישי, וזהו טעם נוסף למשנכנס אדר מרבנים בשמחה. שבזה היום מתחיל הכנה לחודש ניסן.

לפני תשובת תשרי מתעוררים הרחמים להכניע בחודש אלול, ולפני תשובת ניסן מתעורר כח לשמח ולהרים את הנפש בחודש אדר

וכמו שאמרו הצדיקים שחודש אלול הכנה לתשרי, ואדר הכנה לניסן. וכנודע מה שביאר האריז"ל בפלוגתא דרבי אליעזר ורבי יהושע אם בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם, שבאמת אלו ואלו דברי אלקים חיים, אלא שבמעשה היה בריאת העולם בחודש ניסן, כדברי רבי יהושע, ובמחשבה היה בתשרי כר"א, וכמו שבאלול נפתחים מכילין דרחמי להכין הלב לתשובה, כך נפתח בחודש אדר.

כמו שהאריך השם משמואל דעבודת חודש תשרי כשארם נכנע ומרחם על נפשו, עי"ז מעורר רחמים משמים, חודש ניסן הוא עבודת אהבה וכיסופין ולא חלק ההכנעה שיש בנפש תמיד, אלא אדרבה לזכור מעלת היהודי, שחורה אני באלול, ונאוה אני באדר. כי כל דבר שנמשך באתערותא דלעילא, צריך תחילה אתערותא דלתתא, בחודש אלול תוקעים שופר, חזרו בתשובה, באחד באדר משמיעין לא בשופר, אלא בשמחה בשקלים, שקל בגימ' נפש, משמיעים לבני ישראל את מעלת נפשותם. הצדיקים אמרו שצריך הרבה הסברים להסביר

יום חמישי פרשת פקודי ל' אדר א' תשע"ז

ליהודי מעלת יהדותו.

הגם שההכנעה והשמחה אנו צריכים בכל יום כאויר לנשימה, אך בחודש אדר מודגשים ביותר את עבודת השמחה, לכן משמיעין על השקלים.

השו"ע והרמב"ם לא הביאו 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', רק בחודש אב הביאו ההלכה 'ממעטין בשמחה', ופי' הספה"ק כי בחודש אב יש דין והלכה למעט בשמחה, שלא ללבוש בגד נקי, ולא לשתות יין, אומרים מה שאסור לעשות, אך בחודש אדר אין דין איך להרבות בשמחה. כל יהודי יודע מה מעורר נפשו לשמחה. אך בחלק התורה שמעוררים מהו נפש מישראל, שמחה הזאת בוודאי צריך להרבות. משמיעין על השק"לים, ללמוד תניא, נפש החיים, הספרים שמספרים ליהודי איזה חלק אלוה ממעל הוא, זהו עבודת חודש אדר. ואנו צריכים לעסוק בזה.

'משנכנס אדר' צריך להכניס את קדושת חודש אדר בעצמות בקדושת הברית ושמחת הנפש

הרוצה שיתקיימו נכסיו, יטע בהן אד"ר, שיתקיימו נכסיו בעבודת ה', יטע בהן שמחת אד"ר, כמ"ש השפת אמת 'משנכנס אדר' להיכן הוא נכנס, ללב, פי פערתי ואשאפה, להכניס את האד"ר בלבו ובאבריו. כי יש באדם שס"ה גידין, 'אדערן', יש גידין שמעוררים עצבות, הגיד הנשה עשה צער ליעקב אבינו, ואי' בכתבי האריז"ל ובשלה"ק שגיד הנשה מכוון כנגד יום תשעה באב, על כן לא יאכלו בני ישראל א"ת גיד הנשה, א"ת ר"ת אב תשעה. וט' ימים לפני כן, הם הקונקות המסתעפים מגיד הנשה סביבו, ופרש"י שהגידים האלה יונקים מגיד הנשה, לכן זורקים כל הגידים האלה, אסור להיות בעצבות אפי' בת"ב.

וכתב החת"ס שחודש אדר הוא הגיד אות ברית קודש, שכשמשמרו בקדושה הרי הוא בשמחה, כפי מה ששומר ברית קודש בקדושה וטהרה, ושומר על ברית הלשון וברית המעור, כך זוכה לשמחה, והוא יהודי שמח. כשפוגם ח"ו הרי הוא בעצבות ומרה שחורה כידוע ומפורסם. ובקדושת לוי כתב שחודש אדר הוא כנגד יוסף, ב' חדשים הוא יוסף כפול. משנכנס אד"ר באידיש גיד הוא אדער, גיד שמח. רק צריך לתת להכניס את חודש אדר בלבנו, לא כתוב משהגיע אדר, שהוא עומד בחוץ, אלא צריך להכניסו בעצמותינו כך נזכה לשמחה.

הדרך לשמחה הוא בסור מרע ועשה טוב, בסור מרע הוא שמירת אות ברית קודש בטהרה, ועשה טוב, הוא לעסוק בספרי קודש שמשמיעין על השקלים, שקל בגימ' נפש, ללמוד ספרי קודש שמלמדים לך מהו נפש מישראל.

רק לאחר שהכניסו את הלוחות בארון, היו יכולים להכניס הבדים בטבעות שלא בדרך הטבע

ושמת שם את ארון העדות וסכות על הארון את הפרוכת כתב השם משמואל דבתחילה לא אמר לו השי"ת בפרטיות להכניס את הלוחות. רק להשים את ארון העדות ולהסך עליו עם הכפורת. אך בהמשך נאמר [מ,כ] וַיִּקַּח וַיִּתֵּן אֶת הָעֵדוּת אֶל הָאָרֶן וַיִּשֶׂם אֶת הַבָּדִים עַל הָאָרֶן וַיִּתֵּן אֶת הַכְּפֹרֶת עַל הָאָרֶן מִלְמַעְלָה, כלומר ויקח [את הלוחות מהארון עץ שעשה משה תחילה להכניס בהם הלוחות] ויתן את העדות אלא הארון ואח"כ וישם את הבדים ויתן את הכפורת'.

יום חמישי פרשת פקודי ל' אדר א' תשע"ז

ולמדנו בפ' תרומה ברש"י שצריך תחילה להכניס הלוחות ואח"כ לכסות עליו את הכפורת. ולא להניח תחילה הכפורת ואח"כ היה פותח ומכניס הלוחות.

והנה בפשטות שהבדים אינם לצורך נשיאת הארון, אלא עומדים שם בקביעות, לא יסורו ממנו, וא"כ לכאו' היו צריכים להכניס הבדים תחילה בארון, ואח"כ להכניס בו את הלוחות, ולהכניסו שלם עם הבדים לקדש הקדשים. ומה טעם יש בהכנסת הבדים בפנים לאחר הכנסת הלוחות ולא בחוץ?

ויובן בהקדים דברי הגמ' ביומא שבדי הארון היו עבים בראשיהם, וכן פרש"י, וא"כ איך הכנסו הבדים בטבעות הארון? פרש"י 'הכניסם בדוחק בטבעות, באמצעם היו דקים' וזהו 'לא יסורו ממנו', שצריך לבנות אותם באופן שלא יוכלו להוציאם. וא"כ איך היו יכולים לדחוק אותם בכח?

ותי' השם משמואל שלזאת הוצרכו להכניס את הלוחות בפנים, כשנכנסו הלוחות בפנים, נעשה הארון כמלאך למעלה מדרך הטבע לגמרי, וכן מה שאמרו 'מקום ארון אינו מן המדה' הוא רק לאחר שנכנסו בו הלוחות. כי הלוחות עם האותיות שבהם, הם שורש התגלות אלקות בתוך עולם הצמצום, ואילו כשפרחו האותיות, נעשו כבדים ונפלו מידי משה] הרוח החיים הוא האותיות שעל הלוחות, ועל ידו הארון נושא את נושאו, כמו שהיה בהעברת הירדן.

גדולה מזו מצאנו בארץ ישראל, כשישראל יושבים עליה היא מתפשטת, וכשאין ישראל עליה, היא מתגמדת [גיטין נז]. והרי עשר קדושות יש, אחד למעלה מחברו, על אחת כמה וכמה בקדש הקדשים שאין בו שום צמצום של טבע מקום וזמן. לכן לפני החטא שהיה המצב מרומם מאד, שנאמר בו 'אני אמרתי אלהים אתם ובני עלין כולכם', אז לא היה שום שאלה איך יכניסו הבדים בטבעות, אך לאחר שנפלטו מהמדרגות, חזרנו לטבע, והוצרכו להמתין להכנסת הלוחות בתוך הארון, ועי"ז יתעלה הארון למעלה מהטבע, אזי 'וישם את הבדים', לא כתוב 'ויכניס בכח גדול את הבדים', ברגע אחד נכנסו הבדים, כי מקום ארון אינו מן המדה, והוא למעלה מהצמצום של מקום וזמן. כ"כ השם משמואל שנת תרע"ג.

משה רבינו ערך לחם על השלחן לפני השלמת ההקמה, וכן בשאר כלי הקודש, ביון שלאחר ההשלמה ישכון הענין ולא יוכל להכנס רק אהרן

כתב החכמת שלמה שיש לרייק בסיום פרשת פקודי, דבכל פעולה שעשה משה מסיים הפסוק 'כאשר צוה ה' את משה', בארון, משכן, שלחן, מנורה, מזבח הזהב, מסך הפתח, מזבח העולה, כפור, בכל אחד מהם כתוב 'כאשר צוה ה' את משה'. אך בפסוק ל"ג בעשיית החצר ומסך שער החצר לא כתוב 'כאשר צוה ה' את משה'. ולכאו' לפי הסברא הפשוטה היינו כותבים כאשר צוה ה' את משה רק פעם אחת בסוף אחרי ככלות הכל, והפסוק כתוב הפוך, במקום שאין צריך לכאו' לכתוב, כתוב בכפילות בכל פסוק, ואילו בפסוק אחרון לא כתוב 'כאשר צוה ה' את משה', הלא דבר הוא?

ותירץ רבי שלמה קלוגר שלכאו' בפשטות היה צריך תחילה להכניס כל הכלים בסדרן, כשהכל יהיה מסודר בשלימות, אח"כ תתחיל בעבודת המשכן, כמו שאדם נכנס לבית חרש, תחילה

יום חמישי פרשת פקודי ל' אדר א' תשע"ז

מסדר הכל ואח"כ משתמש עם הכלים, לא מצאנו אחר שמכניס השלחן ותיכף יושב ולומד עליו, אלא מסדר תחילה כל הכלים. אך לא כך עשה משה רבינו, העמיד השלחן, ותיכף עורך עליו ערך לחם, אין עדיין מזבח החיצון ואין הכיור על מקומו, והוא כבר עורך על השלחן לחם, וכן במטרה, משה רבינו היה קופץ מהקמה לעבודה מעבודה להקמה, והרי חצר אהל מועד מעכב לעבודת הבית, כמ"ש הרמב"ם, וא"כ איך לא המתין משה עד סיום חצר המשכן לעבודת המשכן. [ומפרשי הפשט דחקו שהפסוק מדבר על שם העתיד, שאחר שהושלם הכל, אז ערך הלחם וכו']

ולכן הוכרח לכתוב כאשר צוה ה' את משה בכל פעולה שעשה תיכף לאחר ההקמה, כי הקב"ה צוה אותו לערוך החלות תיכף על השלחן, וכן בכיור שרחץ תיכף הידיים, והקריב תיכף על המזבח, זהו דבר חידוש שצריך לכתוב עליו כאשר צוה ה' את משה.

משא"כ בהקמת החצר ומסך שער החצר, אין שום קושיא שצריך ליישב ולהעיד 'כאשר צוה ה' את משה'. כי מה שהוצרך משה רבינו תחילה לתפוס ולעבוד עבודה לפני גמרו, כי לאחר שסיים כל המלאכה נאמר 'ויכס הענן את האהל, ולא יוכל משה לבא אל אהל מועד', רק אהרן בבחי' בעל תשובה היה יכול להכנס לעבוד עבודתו בקודש, משא"כ משה הצדיק הגמור אינו יכול לעמוד שם באהל, וכיון שלא יוכל משה לבא אל אהל מועד אח"כ, ממילא הוכרח להקדים כשהבנין היה מפורק בחלקו.

אמנם כל שבעת ימי המילואים היה משה מקים את כל המשכן בכל בוקר, והיה עובר עבודתו שם, כי לא ירד הענן ולא שרתה בו שכינה, אשע"כ היה יכול להקים ולעבוד עבודתו, ואילו באחד בחודש הראשון, כשיוקם המשכן בראש חודש ניסן, אזי בתמיד של שחר עדיין הקריבו משה רבינו, וכן קטורת ולחם ונרות דר"ח ניסן בבוקר, היה משה יכול לעבוד עבודתו, כי הקדים עבודתו בקודש קודם השלמת הבנין בשלימותו. כי לאחר מכן ישכון הענן ולא יוכל להכנס בפנים רק אהרן.

לאחר שנכנס אהרן המתינו להשראת השכינה, ונתבייש אהרן, שהרי הענן ירד בכחו של משה כשסיים להשלים את המסך האחרון של החצר, ואמר משה לאהרן שאינו יכול להכנס, אע"פ שכן נכנס, הוא רק עם אהרן הכהן ביחוד, הבעל תשובה כן יכול להכנס לענן הגדול הזה, והוא מכניס את הצדיק הגמור שיוכל להכנס. כי במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כמו שצריך להתדבק בצדיק צריך להתדבק הצדיק בבעל תשובה, ושניהם נכנסים בפנים. ואז התגלה הענן ואש של מעלה על המזבח, שעומד וקיים לנצח.

